

**Резиме на Посебниот план за стопанисување со шуми  
за шумско-стопанска единица Кајмакчалан-Битола (2023 – 2032 година)**

**Вкупна површина ..... 8 491,2 ха**  
 Шуми ..... 7 184,8 ха  
 Шумско земјиште ..... 1 180,1 ха  
 За други намени ..... 126,3 ха

Опфаќа имот (шуми и друго земјиште) во 100% државна сопственост, имот каде државата е сосопственик и имот со неизложени права.

Табела 1: Шуми според форма на одгледување

| форма на одгледување | површина        |               | дрвна маса     |               |                    | тековен прираст |               |                    |
|----------------------|-----------------|---------------|----------------|---------------|--------------------|-----------------|---------------|--------------------|
|                      | ха              | %             | м <sup>3</sup> | %             | м <sup>3</sup> /ха | м <sup>3</sup>  | %             | м <sup>3</sup> /ха |
| високостеблени       | 4364,5          | 61,05         | 205440         | 20,24         | 47,07              | 4311            | 28,21         | 0,99               |
| нискостеблени        | 2820,3          | 38,95         | 809805         | 79,76         | 287,13             | 10970           | 71,79         | 3,89               |
| <b>вкупно</b>        | <b>7.184,80</b> | <b>100,00</b> | <b>1015245</b> | <b>100,00</b> | <b>334,2</b>       | <b>15280</b>    | <b>100,00</b> | <b>4,88</b>        |

Табела 2: дрвни видови по површина и тековен прираст

| Дрвен вид         | површина      |               | тековен прираст |               |                    |
|-------------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|--------------------|
|                   | ха            | %             | м <sup>3</sup>  | %             | м <sup>3</sup> /ха |
| <b>Горун</b>      | 3022,38       | 42,07         | 3448            | 22,56         | 1,14               |
| <b>Бука</b>       | 803,71        | 11,19         | 2691            | 17,61         | 3,35               |
| <b>Ост.видови</b> | 86,41         | 1,2           | 183             | 1,19          | 2,12               |
| <b>Црн бор</b>    | 33,36         | 0,46          | 125             | 0,82          | 3,75               |
| <b>Бел бор</b>    | 1606,89       | 22,37         | 5426            | 35,51         | 3,38               |
| <b>Благун</b>     | 1087,08       | 15,13         | 658             | 4,31          | 0,61               |
| <b>Ела</b>        | 425,88        | 5,93          | 2423            | 15,86         | 5,69               |
| <b>Бел габер</b>  | 16,73         | 0,23          | 13              | 0,09          | 0,78               |
| <b>Јасика</b>     | 102,36        | 1,42          | 314             | 2,05          | 3,07               |
| <b>Вкупно</b>     | <b>7184,8</b> | <b>100,00</b> | <b>15281</b>    | <b>100,00</b> | <b>23.92</b>       |

Вкупно обрасната површина на шумскостопанската единица “Кајмакчалан” изнесува **7.184,80ха**. Од вкупно обраснатата површина под високостеблени насади има површина **4364,5** или **61,05%**, нискостеблени **2820,3 ха** или **38,95 %**.

Според начинот на стопанисување:

- разновозрасни насади се на површина од **679,8 ха** или **9,47 %**
- високостеблените едновозрасни насади се на површина од **2060,9 ха** или **28,68 %**
- нискостеблени насади се на површина од **4364,5** или **60,75%**
- култивирани насади на површина од **79,6 ха** или **1,1 %**

По однос на видовиот состав, чистите насади се застапени на површина од **4319,4 ха** или **60,42 %**, а мешаните ги има на површина од **2865,4 ха** или **39,58 %** од вкупната обрасната површина на шумскостопанската единица (ШСЕ).

По однос на очуваноста, очуваните насади се застапени на површина од **7184,8ха** или **100 %**.

По однос на обновеноста и подмладувањето на насадите состојбата е различна. Во насадите каде се вршени сечи има подмладување и обновување, а во насадите каде што не е вршено сеча, обновеноста и подмладувањето е средно добро.

Вештачки подигнатите насади се во добра состојба и имаат поволни услови за иден раст и развој со стремеж да израснат во квалитетни насади.

### **Општи цели на стопанисувањето**

Овие цели се регулирани со посебни државни акти и прописи, односно со Законот за шумите, и други службени акти. Според Законот за шуми, општите цели важат за сите шуми во Република Македонија, а со тоа ќе важат и за стопанската единица **“Кајмакчалан”** и би се состоело од следното.

-При стопанисување со шумите во оваа шумскостопанска единица, да се применуваат методи за стопанисување и користење на шумите, кои ќе овозможат производство на поквалитетна дрвна маса и сортименти од подобар квалитет.

-Трајно да се зголемува рентабилноста и економичноста при стопанисувањето на шумите од оваа стопанска единица

-Во стопанисувањето со шумите да се применува современа технологија, која трајно ќе ја подобри општата состојба на шумите, посебно нејзината вредност и квалитет.

-Трајно да се зголемува вредноста на сите општо-корисни функции на шумата

Според состојбата на насадите вкупниот тековен прираст за шумскостопанската единица изнесува **15 277 м3** годишно. **Планираниот етат изнесува 11 289 или 73,89% од можниот прираст.** Бидејќи, планираниот принос (етат) е помал од можниот прираст, целта за обезбедување на трајност во стопанисувањето е осигурана.

### **План за главни сечи на шумите**

Главниот принос за овој стопански период ќе се реализира по пат на групимично пребирна сеча, чиста сеча и прореди.

- Групимично пребирна сеча-Оваа одгледувачка мерка ќе се спроведува во стопанските класи:
  - Е1 ( мешани високостеблени, разновозрасни насади од четинари и бука)
  - Е3 (мешани високостеблени, разновозрасни насади од ела и бор)

Покрај стеблата со поголеми димензии ( VII и VIII класа по дебелина ) ќе се сечат и стебла кои се потенки, чие елиминирање е потребно заради добивање на потребни услови со кои би се интензивирала обновата од генеративно потекло.

Покрај стеблата од подебелите класи по дебелина кои се предвидени за сеча, ќе се стопанисуваат и сите стебла кои се штетни за правилниот развој на квалитетните

стебла ( со криви дебла, лоши круни, слаба развојна тенденција, намалена виталност и сите кои се штетни во развојот на останатите стебла).

Вкупната дрвна маса на разновозрасните насади во сите стопански класи кое ќе предвидени за групимично прибирна сеча изнесува **212 147 м3** со вкупна површина **679.80 ха** а годишниот тековен прираст изнесува **4 042 м3** врз основа на образец 2 се мисли само на разновозрасни стебла. Од кои по пат на групимично прибирна сеча треба да се изваде дрвна маса од **40 218 м3**.

Етатот за стопанската подкласа " Е1 " изнесува **24 421 м3** за десет години или за една година **2 442 м3** на површина од **298,10 ха**, и во стопанската класа " Е3 " за десет години, изнесува **15 798 м3** за една година **1 579 м3** на површина од **184 ха**.

- Чиста сеча- По пат на овој вид сеча. Во наредниот стопански период, ќе се сечат насадите во стопанската класа и подкласа " Л, М2 и М3 " .

При тоа стеблата ќе се сечат ниско скоро до самата површина, под мал агол, што е услов за квалитет на идниот насад.

Во образец IIIa чиста сеча во стопанската класа " Л " има предвидено два оддела и тоа **121/a** со вкупна површина од **45,40 ха** со дрвна маса **1 906 м3**, оддел **135/a** со вкупна површина од **34,20 ха** и дрвна маса од **699м3** . Вкупната површина од оваа стопанска класа изнесува **79,60 ха** со дрвна маса **2605 м3**.

Во образец IIIa за чиста сеча стопанска класа " М2 " има предвидено 1 пододдел и тоа **49/a**, со вкупна површина од **27,50 ха** со дрвна маса **1800 м3**.

Во образец IIIa за чиста сеча во стопанска класа "М3 " има предвидено три пододдела и тоа **11/б** со вкупна површина од **15,20 ха** со дрвна маса **967 м3**, оддел **132/a** со вкупна површина од **46,00ха** и дрвна маса од **1886 м3** и оддел **134/a** со вкупна површина од **22,30 ха** и дрвна маса **689 м3**.

- Прореди-Потребно е да се отстранат оштетените и некавалитетните стебла ( суви, заболени, нападнати од штетници и сл.) Покрај овие стебла треба да се одстранат и стебла кои го препречуваат правилниот развој на квалитетните стебла ,како и стеблата кои се со скршени врвови оштетени од снеголоми и ветроизвали. За овај стопански период се планира да се изврши прореда на површина од **610,50 ха**.

Вонредниот принос изнесува **11 194м3** и истиот доаѓа од планираната изградба на **45,60 км шумски патишта**.

Вкупниот редовен и вонреден етат за десет години изнесува **36.818 м3**.

Табела 3: планирани приходи од други шумски производи

| Вид на производ | Количина<br>кг/м3 | Цена 1<br>кг/м3 | Вкупно<br>денари    |
|-----------------|-------------------|-----------------|---------------------|
| Боровинки       | 10 000            | 60              | <b>600 000</b>      |
| Печурки (свежи) | 20 000            | 150             | <b>3 000 000</b>    |
| Разни чаеви     | 15 000            | 35              | <b>525 000</b>      |
| <b>Вкупно:</b>  |                   |                 | <b>4 125 000,00</b> |

## **План за одгледување на шумите**

Предвидено пошумување и подсејување во оваа шумскостопанса едина е 125 000 садници и 750,00кг семе од видови кои се покажале најповолни.

Со планот за одгледување на шумите се определува местото, видот и обемот на работите за одгледување на шумите.

## **Шуми во кои не се дозволува напасување на добиток**

На просторот од оваа шумскостопанска единица се одгледува добиток, кој предизвикува различни штети на шумите. Поголеми штети предизвикуваат напасувачите сопствениците на добитокот кои со несвесно и неконтролирано сточарење.

Поради ваквата состојба, стручните лица од ова шумското стопанство во иднина во рамките на оваа ШСЕ на видни места потребно ќе постават табли со натпис “Забрана за напасување на добитокот” и ќе преземат други соодветни мерки за заштита на шумите од напасување на добитокот (зголемена чуварска служба, едукација на сточарите, давање совети, опомени, а во најлоши случаи и казнување).